

Pristojnost - Litva

KAZALO

- 1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?
- 2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?
  - 2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?
  - 2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)
    - 2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti
    - 2.2.2 Izjeme od splošnega pravila
      - 2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?
      - 2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?
      - 2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?
- 3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

S členom 12 zakona o sodiščih (*Lietuvos Respublikos teismų įstatymas*) je vzpostavljen enotni sistem sodišč, ki vključuje sodišča splošne pristojnosti in sodišča posebne pristojnosti.

Sodišča splošne pristojnosti (sodišča prve stopnje, tj. okrožna in regionalna sodišča) obravnavajo vse civilne zadeve, ki vključujejo spore, ki se nanašajo na civilna, družinska in delovna razmerja, razmerja na področju intelektualne lastnine, stečaja in prestrukturiranja ali druga zasebna razmerja, ali spore, ki izhajajo iz takih razmerij. Ta sodišča obravnavajo tudi zadeve v izrednih sodnih postopkih ter odločajo o zahtevah za priznanje in izvršitev tujih sodnih odločb in arbitražnih odločb v Republiki Litvi (člen 22 zakonika o civilnem postopku) (*Civilinio proceso kodeksas*).

Specializirana sodišča, tj. upravna sodišča (regionalna upravna sodišča), obravnavajo upravne zadeve, ki izhajajo iz upravnopravnih razmerij.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Tožnik lahko tožbo vloži pri sodišču po svoji izbiri ob upoštevanju naslednjih pogojev:

- tožba zoper toženca, katerega prebivališče ni znano, se lahko vloži glede na kraj njegovega premoženja ali kraj njegovega zadnjega znanega prebivališča;
- tožba zoper toženca, ki nima stalnega prebivališča v Republiki Litvi, se lahko vloži glede na kraj njegovega premoženja ali kraj njegovega zadnjega znanega prebivališča v Republiki Litvi;

- tožba za dodelitev preživitve ali ugotovitev očetovstva se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča;
- odškodninska tožba zaradi škode, povzročene zdravju osebe, vključno s smrtjo, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča ali kraj, v katerem je bila škoda povzročena;
- odškodninska tožba zaradi škode, povzročene na premoženju osebe, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča (registrirani sedež) ali kraj, v katerem je bila škoda povzročena;
- odškodninska tožba zaradi škode, nastale zaradi nezakonite obsodbe, nezakonite uporabe pripornih ukrepov, nezakonitega pridržanja, nezakonite uporabe prisilnih sredstev v postopku ali nezakonite upravne kazni (prijetja), vključno s škodo, nastalo zaradi nezakonitih dejanj sodnika ali sodišča med obravnavo civilne zadeve, se lahko vloži glede na tožnikov kraj prebivališča;
- tožba v zvezi s sporazumom/pogodbo, v kateri je opredeljen kraj izpolnitve, se lahko vloži tudi glede na kraj izpolnitve, naveden v sporazumu/pogodbi;
- tožba v zvezi z delovanjem osebe v funkciji skrbnika ali upravitelja premoženja se lahko vloži tudi glede na kraj prebivališča (registrirani sedež) skrbnika ali upravitelja premoženja;
- tožba v zvezi s potrošniškimi pogodbami se lahko vloži tudi glede na kraj prebivališča potrošnika;
- tožba v zvezi z dejavnostmi podružnice pravne osebe se lahko vloži tudi glede na registrirani sedež podružnice;
- odškodninska tožba za škodo, nastalo zaradi trčenja ladij, ter izterjavo nadomestila za pomoč in reševanje na morju, pa tudi v vseh drugih primerih, v katerih spor izhaja iz pravnih razmerij v pomorskem prevozu, se lahko vloži tudi glede na kraj ali pristanišče registracije toženčeve ladje.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Civilne zadeve obravnavajo okrožna in regionalna sodišča kot sodišča prve stopnje (člen 25 zakonika o civilnem postopku).

V skladu s splošnim pravilom, določenim v navedenem zakoniku, vse civilne zadeve obravnavajo okrožna sodišča. Obstaja pa tudi izjema od splošnega pravila, v skladu s katero nekatere zadeve spadajo v pristojnost regionalnih sodišč ali izključno pristojnost regionalnega sodišča v Vilni.

To je odvisno od vrednosti zahtevka v sporu, pri čemer civilne zadeve, v katerih zahtevke presega 150 000 LTL, obravnavajo regionalna sodišča, razen zadev v zvezi z družinskimi in delovnimi razmerji ter zadev v zvezi z odškodnino za nepremoženjsko škodo.

Pristojnost je odvisna tudi od drugih dejavnikov, ne le od zahtevka v sporu.

Regionalna sodišča kot prvostopenjska sodišča obravnavajo tudi naslednje civilne zadeve:

zadeve v zvezi s pravnimi nepremoženjskimi avtorskimi razmerji;

zadeve v zvezi s pravnimi razmerji v civilnih javnih razpisih;

zadeve v zvezi s stečajem ali prestrukturiranjem, razen zadev v zvezi s stečajem fizičnih oseb;

zadeve, v katerih je ena od strank tuja država;

zadeve, ki temeljijo na zahtevkih v zvezi s prisilno prodajo delnic (deležev, pravic);

zadeve, ki temeljijo na zahtevkih v zvezi s preiskavo dejavnosti pravne osebe;

zadeve v zvezi z nadomestilom za premoženjsko in nepremoženjsko škodo, nastalo zaradi kršitve pridobljenih pravic pacientov;

druge civilne zadeve, ki jih morajo v skladu s posebnimi zakoni kot sodišča prve stopnje obravnavati regionalna sodišča.

Regionalno sodišče v Vilni ima kot prvostopenjsko sodišče izključno pristojnost za obravnavo naslednjih civilnih zadev:

zadev v zvezi s spori, kot so navedeni v zakonu o patentih (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*);

zadev v zvezi s spori, kot so navedeni v zakonu o blagovnih znamkah (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*);

zadev v zvezi s posvojitvijo litovskega državljanca, ki prebiva v Republiki Litvi, za katero zaprosijo državljani drugih držav;

drugih civilnih zadev, ki v skladu s posebnimi zakoni spadajo v izključno pristojnost regionalnega sodišča v Vilni kot sodišča prve stopnje.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Tožba se vložijo pri sodišču v kraju prebivališča toženca. Tožba zoper pravno osebo se vložijo glede na kraj registriranega sedeža pravne osebe, kot je naveden v registru pravnih oseb. Če je toženec država ali občina, se tožba vložijo glede na sedež institucije, ki zastopa državo ali občino.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Tožnik ima pravico izbirati med več sodišči, pristojnimi za zadevo.

Stranke se lahko tudi dogovorijo, pri katerem sodišču naj se vložijo tožba. Člen 32 zakonika o civilnem postopku določa, da lahko stranke z medsebojnim dogovorom spremenijo sodišče, ki je krajevno pristojno za njihovo zadevo, vendar z dogovorom ne morejo spremeniti sodišča v nasprotju z izključno ali stvarno pristojnostjo za zadevo.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Kot je določeno v členu 30 zakonika o civilnem postopku, lahko tožnik pristojno sodišče izbere v naslednjih primerih:

tožba zoper toženca, katerega prebivališče ni znano, se lahko vložijo glede na kraj njegovega premoženja ali kraj njegovega zadnjega znanega prebivališča;

tožba zoper toženca, ki nima prebivališča v Republiki Litvi, se lahko tožba vložijo glede na kraj njegovega premoženja ali kraj njegovega zadnjega znanega prebivališča v Republiki Litvi;

tožba v zvezi z dejavnostmi podružnice pravne osebe se lahko vložijo tudi glede na registrirani sedež podružnice;

tožba za dodelitev preživnine ali ugotovitev očetovstva se lahko vložijo tudi glede na tožnikov kraj prebivališča;

odškodninska tožba zaradi škode, povzročene zdravju osebe, vključno s smrtjo, se lahko vložijo glede na tožnikov kraj prebivališča ali kraj, v katerem je bila škoda povzročena;

odškodninska tožba zaradi škode, povzročene na premoženju osebe, se lahko vložijo glede na tožnikov kraj prebivališča (registrirani sedež) ali kraj, v katerem je bila škoda povzročena;

odškodninska tožba zaradi škode, nastale zaradi nezakonite obsodbe, nezakonite uporabe pripornih ukrepov, nezakonitega pridržanja, nezakonite uporabe prisilnih sredstev v postopku ali nezakonite upravne kazni (prijetja), vključno s škodo, nastalo zaradi nezakonitih dejanj sodnika ali sodišča med obravnavo civilne zadeve, se lahko vložijo glede na tožnikov kraj prebivališča;

odškodninska tožba za škodo, nastalo zaradi trčenja ladij, ter izterjavo nadomestila za pomoč in reševanje na morju, pa tudi v vseh drugih primerih, v katerih spor izhaja iz pravnih razmerij v pomorskem prevozu, se lahko vložijo glede na kraj toženčeve ladje ali pristanišče njene registracije;

tožba v zvezi s sporazumom/pogodbo, v kateri je opredeljen kraj izpolnitve, se lahko vložijo tudi glede na kraj izpolnitve sporazuma /pogodbe;

tožba v zvezi z delovanjem osebe v funkciji skrbnika ali upravitelja premoženja se lahko vložijo tudi glede na kraj prebivališča (registrirani sedež) skrbnika ali upravitelja premoženja;

tožba v zvezi s potrošniškimi pogodbami se lahko vložijo tudi glede na kraj prebivališča potrošnika.

Poleg tega se lahko tožba zoper več tožencev, ki prebivajo ali imajo sedež v različnih krajih, vložijo glede na kraj prebivališča ali registriranega sedeža enega od tožencev po izbiri tožnika (člen 33(1) zakonika o civilnem postopku).

Tožba v zvezi s sporazumom/pogodbo, v kateri je opredeljen kraj izpolnitve, se lahko po izbiri tožnika vložijo glede na kraj prebivališča ali registriranega sedeža toženca ali glede na kraj izpolnitve sporazuma/pogodbe. Tožba v zvezi s potrošniškimi pogodbami se lahko vložijo glede na kraj prebivališča ali registriranega sedeža toženca ali potrošnika.

Tožba za dodelitev preživnine se lahko po izbiri tožnika vložijo glede na kraj prebivališča ali registriranega sedeža toženca ali tožnika.

Civilni odškodninski zahtevek zaradi škode v zvezi s kazensko zadevo se lahko v obravnavo predloži v skladu s pravili o pristojnosti iz zakonika o civilnem postopku, če zahtevek ni bila vložena ali ni bilo o njej odločeno v kazenskem postopku.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Člen 31(1) in (2) zakonika o civilnem postopku določa naslednje izjeme od splošnega pravila o krajevni pristojnosti, ki so zavezujoče za tožnika, ki začne sodni postopek:

tožbe v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičnem premoženju, uporabo nepremičnega premoženja, razen zahtevkov za prodajo skupnega premoženja zakoncev v zadevah za razvezo zakonske zveze, in preklicem rubeža nepremičnega premoženja spadajo v pristojnost sodišča v kraju, kjer je nepremično premoženje ali njegov glavni del;

terjatve upnikov v zapuščinskem postopku, vložene, preden so dediči sprejeli dediščino, spadajo v pristojnost sodišča v kraju dediščine ali njenega glavnega dela.

Poudariti je treba tudi, da je treba v skladu s členom 33(2) do (4) zakonika o civilnem postopku Republike Litve:

nasprotno tožbo vložiti pri sodišču, pri katerem je bila vložena prvotna tožba, ne glede na to, katero sodišče je zanjo pristojno. Če se vrednost zahtevka poveča, če se spremeni njegov predmet ali če se z vložitvijo nasprotne tožbe spremeni sodišče, pristojno za zadevo, kot je določeno z njenim predmetom, mora sodišče, pri katerem je bila vložena prvotna tožba, odločiti o vseh vprašanih v zvezi s tožbo (nasprotno tožbo) in vsebinsko odločiti o celotni zadevi.

Če je treba katerega koli od tožnikovih zahtevkov vložiti v skladu s pravili o izključni pristojnosti, je treba v skladu z navedenimi pravili vložiti celotno tožbo.

Če kateri koli od tožnikovih zahtevkov spada v pristojnost regionalnega sodišča, mora celotno tožbo obravnavati regionalno sodišče.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Stranke lahko z medsebojnim pisnim dogovorom spremenijo krajevno pristojnost za zadevo. Vendar s takim dogovorom ne morejo spremeniti sodišča, ki je izključno ali stvarno pristojno za zadevo (člen 32 zakonika o civilnem postopku).

Pristojnost za obravnavo zadeve se lahko izjemoma utemelji z udeležbo toženca.

Sodišče lahko zadevo prenese na drugo sodišče, kadar toženec, katerega prebivališče ni bilo znano, zaprosi za prenos zadeve na sodišče v svojem kraju prebivališča (člen 34(2)(2) zakonika o civilnem postopku).

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Specializirana upravna sodišča, ki delujejo v Republiki Litvi, ne obravnavajo civilnih, gospodarskih ali družinskih zadev. Obravnavajo zadeve, ki se nanašajo na upravno-pravna razmerja.

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 24/08/2018